

AKATALPA

Haziran 2013 - Sayı 162

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Tahir ABACI

Gökhan ARSLAN

GÖKDELEN

Dilimin ucuna gelen bu tat, dağ çileği tadı
Yirmiyedinci katındayım ruhu da kara yapının
Anasının amına kaçmış bir evrak için ordayım
Anası, bızırıyla oynanmadıkça çıkarmıyor hiç bir
paçavrayı

Kaç kere eğildi iskelet, yerden topladı ruhu
Döndü hesap sordu ruh, kas ve kemikten
Sanki yonca suçlu da kampana masum

Kaç kere yürüdü iskelet metropollere
Ruh kalakaldı kasabalarda, bakarak ardından

Oysa nasıl da uygundur gökdelenler
Ruhun iskeleti boşluğa bırakmasına...

Müştehir KARAKAYA

KÖREBE

uzaktan bakınca biz
iki i ve iki e'yiz
yakından ölümlüüz aynı kaptan içince
süslerimi takındım takıştırdım
biz uzaktan bakınca
gözü kör olmuş a'yız

hanidir görkeminden ilenç olmuş körebe
bir akşam ağlamaklı
böldü sesimi sesi / biz
iki e'den birini kucağıma doldurdum
beni vurdu da temmuz
ayırdım eksenimi sesler sesleri biçti
biz uzaktan bakınca
bir dirhem bir çekirdek
bizi bağlayan şeyse
tanrının kol düğmesi

biz aynadan bakınca
kör olmuş bebeleriz

SUYUN BİTTİĞİ YER

sen uyurken sırtına çizdiğim nil nehri, daha denize
varmadan
kurudu. uzun harmaniler giyinmiş karanlık süvariler,
atlarından inip şarkılarıyla devam ettiler yola. suyun
bittiği yerde, yerinden oynatılmış bir taş gibi kaldım.

yarıda kalmış bütün şiirler kadar güzeldin sen. yağmurun
bozduğu bir patika kadar engebeli. uzun kışlardan sonra,
güneşi ilk defa gören bir kiraz ağacı gibi çiçek açardın
ayaklarına değince otlar. saçlarında şeker ve karınca
besledin göğüslerinin arasında.

aynı ağzın içinde iki çürük diş olamaz mıydık seninle?
aynı evin içinde uçuşan iki toz zerresi? yaralarımızı
birbirine ekleyen bir ameliyat kazası? ardından, nemli
duvarlara kömürlerle çizilen bir yüz olmak düştü bana.
ardından, kanatlarını kedere kapadım fırtınada sararan
pencerenin.

kalbini senin; turistik geziler için bir yangın yeri.
boynunu kızgın taşlara sürtüp durması bir yılanın. ve bir
merdiven boşluğu düşmeye hevesli ağaçlara. kalbini;
içimde gezinip durdu sessiz gece hayvanları.

biliyorum, sen geçerken uğramıştın ama ben sende
unuttum
bütün parmaklarımı.

Tahir Abacı, Cihat Albayrak, Nilüfer Altunkaya, Gökhan Arslan, Sevil Avşar, Alican Aydoslu, Perihan Baykal, Utkun Büyükaşık, Fırat Caner, Sulhi Ceylan, Meryem Coşkunca, İbrahim Çelebi, Sezen Çiğdem, Erdiñ Dinçer, Oresay Özgür Doğan, Özgün Ergen, Mehmet Erikli, Osman Serhat Erkekli, Ümran Ersin, Ozan Genç, Coşkan Tugay Göksu, Abuzer Gülpınar, Niyazi Mete Gürkan, Hakan Güzeldere, Nihan Işiker, Korkut Kabapalamut, Müştehir Karakaya, Mahir Karayazı, Elif Karık, Yaşar Kavas, Emin Kaya, Hüseyin Korkmaz, İbrahim Oluklu, Mehmet Rayman, Cihannur Selenga, Sıtkı Sıyrılmış, Cavit Işık Yavuz, Halim Yazıcı.

SOĞAN SARIMSAK FESTİVALİNDE YAZIN

Ozan GENÇ

Bu yıl, koca bir ilkyaz boyunca hiçbir festivalden çağrı almayınca canım sıkıldı. Eski yıllarda festival konuğu olduğum yörelerin belediye başkanlarına, olmadı belediyelerin kültürsüz kültür işleri yönetmenlerine ulaşmaya çalıştım. Hepsi “Toplantıdalar efendim”di, sadece bir tanesi “Bu yılki festivale ozanları ve yazarları çağırıyoruz, çünkü geçen yılki festivalde otellerde zıkkımlandıkları ektsraların borçlarını ödemeye çalışıyoruz” dedi ve telefonu yüzüme kapadı. Kötü biçimde (fena halde) canım sıkıldı. Bu ülkede yazının değeri işte bu kadardı! Aklıma, söz konusu başkanın beldesinde ‘araştırmacı’ gazeteci olduğum sanılarak elime tutuşturulan yolsuzluk dosyaları geldi; acaba gündeme getirse miydim? Bunlar böyledir işte, deveyi hamuduyla götürür, bir yazın erine ekstrayı çok görürler.

(Ola ki Öztürkçesi vardır diye sözlüğe baktım, festival için “müzik ve sanat panayırı”, panayır için “bir kaç günlük pazar” diyor. Sözlükçülere üzüntülerimi iletirim yani teessüf ederim. Sanata pazar diye söz atmaya ne hakkımız var.)

Tam umudumu kesmişken, Anadolu’nun denize kıyısı olan bir ilçesinde belediye başkanı danışmanı olan arkadaşım aradı. O yılki soğan ve sarımsak festivalinde ilk kez yazına da yer vermeye karar vermişler. Ben hemen ölmüş bir yazın eri anısına bir de yazın ödülü konulmasını, hatta bu konuda bir de bildirişmeli oturuşum düzenlenmesini önerdim. Bilisizlik işte, arkadaşım bunun ne mene şey olduğunu sordu, “panel” dedim de anladı ve “Aaaaa...Çok iyi olur” dedi.

Gel gelelim adına ödül konmamış ölmüş bir yazıncı bulmak o kadar zordu ki. Sonunda 1950’li yıllarda bir dergide iki şiir yayımladıktan sonra şiiri bıraktığı ve on yıl kadar önce ölmüş bir ozan buldum: Nazif Kemal. Ödül seçici kurulu için bir iki arkadaşına telefon ettim etmedim, cep telefonum yoğun biçimde aranmaya, iletiler yağmaya başladı. Beni seven yazıncı dostlarımla çokluğuna şaşıttım. Kimisi ödüle, kimisi seçici kurul üyeliğine, kimisi oturuşumcu olmaya istekliydi. Bana verilen ödüllerdeki katkılarını anımsatanlar, benim için dergilere ‘dosya’ hazırlamayı önerenler oldu. Kimisinin isteği daha alçakgönüllüydü: “Sadece konuk olarak geleyim. Eşime de bir yer vardır umarım. Çocukları da arada idare ederiz.”

Sonunda arkadaşşıma 1627 kişilik bir liste önerdim: 321 kişi seçici kurul üyesi, 278 kişi bildirişmeli oturuşumcu, 1000 kişi kadar kuru katılımcı. Ayrıca 356 ozana ‘ödülden benim oyum senin’ diye söz vermişim. Listeyi danışman arkadaşşıma bildirdiğimde bir süre sessiz kaldı, sonra: “Yahu bizim ilçenin nüfusu bile o kadar değil” dedi. Uzun pazarlıklardan sonra “Bir otobüs dolusu” yazıncı üzerinde anlaştık. Listeyi daraltmamız zor oldu. Bu arada bir arkadaş benimle televizyonda yapacağı konuşmayı durdurdu, bir arkadaş şiir kitabım hakkında üç ay önce çıkmış yazısını artık ‘savunmadığını’ ve baskıda olan kitabından çıkaracağını duyurdu, iki ay önce hakkımda olumsuz bir yazı yazmış olan bir arkadaş ise

yazısını ‘düzelten’ açıklamayı dergiye gönderdiğini bildirdi. Otobüsün yarısını zaten onlarsız hiçbir ödül, oturuşma, söyleşme, etkinlik, güldeste düşünülemez ‘kontenjan’ ozan ve yazarları doldurmuştu.

Karşılanmamız kötü değildi. Kalacağımız otel de ses sanatçılarına ayrılan kadar görkemli olmasa da iyi sayılırdı. Otobüsten iner inmez, oralı çok sayıda ozan ve yazarın kuşatması altında demlenmeye, rakılanmaya, söyleşmeye, geçmişlenmeye, içlenmeye, etkârlanmaya, solistlenmeye, sövüşmelenmeye koştuk. Bir ara belediye başkanı da arkasında küçük bir orduyla ‘hoş geldiniz’e geldi. “Ben de gençken çok okurdum. ‘Seçme Romanlar’ isimli kitaptan her gece bir roman özeti okumadan uyumazdım” dedi. Beş dakikası dolmuştu, ordusunu alıp gitti. Bu arada kime ‘merhaba’ desek elimize bir kitap tutuşturuyordu: İlçenin kaymakamından kitapçısına, öğretmenlerinden cenaze gereçleri satıcısına kadar, herkes ya roman yazmış, ya şiir kitabı çıkarmıştı. İlçede tam kırk yedi yazın dergisinin çıktığını da bu arada öğrendik.

Ertesi gün belediyenin oturuşma için ayırdığı salona gittik. Oturuşumcular yedi kişiydi. Salonda da oturuşmayı yönetecek olan benden ve danışman arkadaşşımdan başka o yedi kişi vardı zaten.

“Nerede bu ilçenin ozanları yazarları” dedim danışman arkadaşşıma.

“Nerede bir otobüs dolusu edebiyatçı?” diye soruma soruyla karşılık verdi o da.

Biz sahnedeki masanın başına sıralandık, danışman arkadaş dinleyici koltuklarına yerleşti.

İlk oturuşumcu arkadaşşıma, adına oturuşum düzenlediğimiz Nazif Kemal’in adını üç kez Hasip Kemal, üç kez Orhan Kemal, iki kez Yaşar Kemal, bir kez Kemal Tahir, bir kez Nazif Cemal olarak anı ve onun erken bir yitik olduğunu söyleyerek konuşmasını bitirdi.

Demirbaş oturuşumculardan bir arkadaşşıma, o yanlışlara hiç düşmedi, çünkü hiç ad anmadı; tıpkı yazılarında olduğu üzere, hep kendisinden söz etti, dizi dizi anılar anlattı ve hepimizi uyuttu.

Bir eleştirmen arkadaşşıma, Heidegger’in ontolojik analitiğinden dolayımılarak, Levinas’a göndermeli varoluş konusunda gönderme yaparak, Lacan’ın gösterge - tinçözümleme koşutluğundan alıntı yaparak, Althusser’in özne temellendirmesini anarak, Kant’taki temporalite sorununa değinerek, Descartes’in ‘cogito’sunun ontolojik temelini sorgulayarak, Husserl’i paranteze alarak, Adorno’nun lirikle, Benjamin’in epikle ilgili sözlerini anımsayarak... (pul parasını nerden buldu bilemem ama daha epey ‘gönderme’ yaparak - ben dalıp gitmeden önce ancak bu kadarını not edebilmişim-), çok güzel ve çok yararlı bir görünüm çizdi, bir ara uyandığında Chomsky diye birine gelmişti, araya girip süresini anımsatınca Nazif Kemal’e sözü getirecekmiş gibi oldu, nasıl oldu bilmiyorum Hegel’e dönüverdi, süresi bitince de sevinmiş göründü ya da bana öyle geldi.

Bir arkadaş ise baştan sona Nazif Kemal’den söz etti, gençlik arkadaşşıydı, birlikte az mı çapkınlık yapmışlardı. Hatta bir ara aynı kadın için yanıp tutuşmuşlardı da kadının ikisi arasında bocaladığı sanırken ve bu nedenle aralarında düelloya hazırlanırken, kadının tam beş kişi arasında bocaladığı, hepsine sevi mektupları yazdığı ortaya çıkmıştı!

Oturuşum salonuna arada başını uzatanlar oldu ama dinleyici sayısı hiç artmadı. Dışarı çıktığımızda bizim ozan ve yazar arkadaşşımların da, oralı ozan ve yazarların da

Mahir KARAYAZI

ANLIYORUM

I.

anlıyorum
seni düşünürken tüm dünyayı
iyiyi, kötüyü, elimi, yüzümü
kuşları, çocukları, doğrumu, hatamı
seni beklerken tanrıyı, sokakları
anlıyorum
aşkla her şeyi
anlıyorum
sabrı, beklemeyi
...
anlıyorum ellerimi
ellerim niye
uzak niye
yaşamak, aldığım nefes niye
yüzüm, yüzüme her sabah çarptığım su niye
gece, fecir, seni düşündükçe
içimde çağlayan nehir
niye...
anlıyorum şarkıları
şarkılar niye
sözler, gözlerim niye
kalp niye, sevmek niye
gün, günü getiren ışık
ışığa dönen pervane niye
seni düşündükçe gönül her aşğa hane
anlıyorum ateşi
ateş niye
sen diye

festival konuğu' Şeyda Bülbüles'in konserinden çıkmakta olduklarını gördük.

Şeyda Bülbüles'i yoklamaya kalkışan arkadaşlar olmadı değil, olur ya, belki bu hatunda da ozan merakı vardır, iyisi gelirse yanakları al al olacak, kötüsü gelirse hatuna 'şarkı sözü' kakalayacaklar... Adı gerek değil, ensesi kalm bir ozan arkadaş, "Bastırır parayı, aynı otelde kalırım" diye atak da yaptı ama ilçenin ünlü turistik otelinden çabuk döndü: Hatunun kaldığı odanın bulunduğu koridordaki odalar, hatta altına ve üstüne gelen odalar ilçenin kodamanlarınca tutulmuş. (Ertesi gün öğrendik: Hepsi de avuçlarını yalamışlar. Çünkü hatunun dalgası mafyöz kişi de ilçeyi onurlandırmış ve sabaha kadar yatak gıcirtısı dinlemek zorunda kalmışlar da "Turistik otel değil, belediye oteli mübarek" diye yakınmacı olmuşlar.)

Yine gittik rakılandık, demlendik, 'ortaya bi karışık'landık, söyleştik, geçmişlendik, efkârlandık, solistlendik, çekiştirmelendik, sövüşmelendik, kitaplandık, dergilendik, sırası gelmiş bir arkadaşımızı ödüllendirdik, plaketlendik, kameralandık, soğan sarımsak güzeline çapkınlıandık, bilisizliğine hayıflandık, yetmedi otelde ekstralandık, birer çuval dergi ve kitap, birer çuval soğan, birer çuval sarımsak ile döndük geldik. Hoş bir gezi oldu. Bu ülkede edebiyat ölmemiş meğer!

Osman Serhat ERKEKLİ

TURİSTLERİN DÜŞÜNDÜRDÜĞÜ

Turistlerin yabancı şehirlerdeki öksüzlüğü
Benim sana öksüzlüğüme benziyor
Mesela
Burda mı ineceğiz
Hayır daha var; ölüme kadar
Bu sokaktan mı gideceğiz
Her sokağıma girebilirsin
Şu caminin fotoğrafını çekebilir miyim
Bütün camilerim senin olsun
İstanbul bana bir gül verir misin
Al beni; kokla kucakla
Turistlerin yabancı şehirlerdeki öksüzlüğü
Benim sana öksüzlüğüme benziyor

27 Nisan 2013

Sevil AVŞAR

ARAYIŞ

Bir yerlere koymuştum beni, unutmuştum yerini
Ellerim, ayaklarım, gözlerim gibi sözlerim de
Tenhada kaybolmuştu, vazgeçmek üzereydim
Fesleğene söyledim diyeceklerimi
Bir akşam rüzgârıyla aradılar, buldular
Ben de buldum kendimi

Halim YAZICI

BASİT

öylece ölüp gideceğiz
dağları ve aşkları

bırakıp gideceğiz
bu kadar basit

nazik bir kuğu
öper gibi kalbimizi

elveda diyeceğiz
sakin bir suyun

ilk halini.

ŞİİRSEL ŞEYLER RAFI

Oresay Özgür DOĞAN

Hüzün yıkıntılarla geldi/ ki aklımızda yalnızca bu kalsın.

Şiirsel Olmalar İçin Gelişmiş Refleks: Büyük toplumsal umar veya güncellenmiş bir devrim katafalkı önünde bir dakikalık şiirsel olmalar duruşu ve ardından gözü kör aşk ve yakalanmış yalnızlık için nar ağacı senfonisi.

Şiir İçin Klinik Antite: Ululanmış saflığın seçmeci tavrıyla bir eleştirinin avlusunda, ötekiyi yok saymak için ince anlamını kuram atıflı süsleyerek içerikte ayrıntılara böldü. Şairleri, yazarları ve okurları ayrıntılarda işaretlediği fetişleştirilmiş tehlikelere karşı uyarmanın, şiirsel ve edebi incelikler yaratmak olarak algılanmasını işaret etti.

Sonra ülkesini seven ve yalın özellikle çıplak sözcüklerle çatılacak şiir ve elbette memleket meselelerine bulaşmış yazının, aklına mukayyet şair-yazarın yüzüne kutsanmış biçimden bir maske dikeceğini müjdeledi.

Şiir İçin Abidik Gubidik: “Türk şiirine yazdığım şiirle dünyalar ötesi bir bakış açısı ve özgünlük kazandırdımdımdı.” Dedi.

Şiirsel Varoluş İçin Derin Hamle: Şiirsel kalabalık üzerinden -beklentilerle- sonuçları işgal ederek var olmaya çalışmak, akabinde bilgi bilişim çağının sezgili şair tanığı olarak ve kubararak büyük kurtarıcı demokratik sisteme biat.

Şiir İçin Saç Tokası: Görkemini çizgilerle yorumlayan küresel fermanın gölgesi altında her daim vasatlığın üzerine yürüyen uzlaşmacı eleştirel bir özgürlük veya kıpır kıpır dirayetli evrimsel bir farkındalık.

Şiir İçin Ayrışan Ciddiyet: Şiddetle dikkatinizi çekerim ki: 1) Bozguncu ve ayrıştırıcı ve kıskırtıcı teşhislerle hiçbir yere varamazsınız! 2) Şiirsel müeyyideler, terbiyeli edebi yolun acımasız teşrifatçısıdır.

Şiir Yılığ ve Bazı Rafli Şiir Kitapları İçin İlan: Yer yer hüznü, kısmen melankolik, çoğunlukla itinalı cümle kurulumu yapabilecek, şiirsel işlerden anlayan, kıymet bilir, okuduğundan güzellikler çıkarabilecek, uyum estetiği gelişmiş son eleştirmenler aranıyor.

Şiirsel Estetik İçin Caz: Ve nihayet deliler de akıllanmaya başladı. Şiirsel programlara katılım belgesi biriktirmeye başladık. Dize dize nesnel bağlantı arıyoruz. Ödül için sıra alan şairler toplantısının ertelendiğini öğrendik, üzüldük. Yakında, edebi ve nitelikli bir anı satın almak isteyenler için düzenlenen algı armağanlı imza günlerine katılacağız. Bir şeyler yazan bazıları, ortalıkta gezen şairciklerden bahsediyor, ama ortalıkta bir tanesi bile gözüküyor. Kim bu şaircikler? Meraktan çatlayacağız!

Şiirsel Oluşlar İçin Nostalji: Düşüncelerin dinlenmeye çekildiği pelteli bir Pazar günü, elektronik ortamda, sevgili bir fotoğrafın çağrışımıyla, o eski güzel şiirsel mücadele, şiirsel eylem ve şiirsel sohbetleri özlediğini içlenerek söylemek.

Şiirsel Atraksiyon İçin Etiket: Kurgulanmış siyah beyaz bir içe dönüşü, kemik çerçeveli dalgın ve ağırbaşlı bir dizayle bütünleyen hercai ayrıksılık. Ve korkunç ve doyumsuz hisli

fırtınaların içinde sessizce öteye uyanma tutkusuna yürüyen arka pencere usantısı.

Verili Şiirsel Şeyler İçin Anarşist İm: Modern ve postmodern olgulara başkaldırı için felsefi kırık bir kol üzerinde bilinçlendirilmiş saf şiir çıkartması veya albenili isyankâr dövmeler paragrafı.

Sıkı İşler Birlikteliği İçin Şiirsel Fıski: Şiirsel güzellik yapacak dostları dürtmek artı sihir defterindeki şiirlerin inceliğini ölçmek artı şiirsel geleceğin şiirsel aktörlerinin rol dağılımı yapmak artı şiirsel imaj gözyaşı şişesini doldurmak artı pekiştirmeli şiirsel şeylerle açığa çıkan enerjiyi kullanan körkütük övgüler aranjmanı hazırlamak.

Şiirsel İlgisi İçin Alan Derinliği: Teknolojinin fişini çekip toplumsal sorunlara ve yaşamsal çelişkilere duyarlı şiir zenginliği yaratmak ve akabinde kendini beğenmek için sınırlı sorumlu her şeyi beğenme duygudaşlığı.

Şiir İçin Referans: Kerametli bir dâhinin pusarık çatlağını yamamak ve perçemli bir şiir parkta uçan imgelerle velut mevsimsel gezintiler yapmak.

Şiirsel Risk Analizi İçin Üzerinde Anlaşılmış Konu Başlıkları: Bunalan Şiir, Çelişkiden Kaçan Şiir, Anlamın Boşluğuna Sığınan Şiir, Yoldan Raydan Rotadan Çıkan Şiir, Muhalifliğini Güneşte Kurutan Şiir, Bilincin Düşük Algısında Devinen Şiir...

Şiirsel Durumlar İçin Sözcük Kardeşliği: Camiada az kullanılmış (yabancı dilden) bir kelimeyi keşfederek, sevinçle, mühim dergilerinin aynı sayısında yayımladıkları yazılarında paylaşılan kader arkadaşlarını...

Şiir İçin Kültürel Staj: Bazı çıraklar bir ustaya ihtiyaç duyuyor, bazı ustalar kendine bir çırak arıyor. Ey saf, ey üçayaklı şövalye, susturup içimin kederli sözcüklerini kuşanyorum rengini.

Şair-Eleştirmenler İçin Araya Akıl Notu: Bundan elli yıl önce yazılanları, makineleşme makineleşme yeni bir şeymiş gibi bir kez daha yazınız. Şeyleri hızla yine alıntılar üzerinden yorumlayıp, dünyayı makineleşmeden, şairi de mekanik bir köle olmaktan kurtaracaksınız. Ve yine şiir tepeden inecek ve yine herkes camdan bakacak ve siz yine... Saf okuyucu portakal suyu gibidir.

Şiirsel Yorum İçin Rica: “Ayın İncelikleri” başlıklı paydaş yazım için bu ay dergilerde ürünleri yayımlanan dostlar, kalfalar ve çıraklar isimlerini, beş gün içinde elektronik posta adresime iletinler.

Şiirsel Kardeşlik İçin Nadide Bir Eser Üzerine Değerlendirici Kutlama Notu Örneği: Sevgili Beyefendi Kardeşim, hazırladığınız, duyum ve algıyla anlam kazanmış, kıymeti harbiyesi yüksek eser, beni ziyadesiyle memnun ve bahtiyar etti. Kanaatim odur ki: Avluların avlusu düşler ve gerçekler alanının tutkuya müptela her noktasına yazılmış “içimizin yükü” dizelerin en nadidelerinin toplamı olan bu görkemli alegorik sonuç, camiayı da sevindirmiştir. Siz ki göz nuru ve akıl payıyla ve de itina ile yapılandırılmış göreceli aşamalardan geçerek süreci parlattınız. Şimdi bizler sizi hemen ve daima okuyarak destekleyip, geliştireceğiz. Şair caddesine el izi bırakma vaktinizin geldiğini düşünüyorum.

Şiir İçin Patates Baskı: Zaman ve mekân bazen ortalığa melankolik bir not düşmekten hoşlanır. Ve fırsat kollar, ortak hâllerini resimlemiş bir imgeyi ödüllendirmek için. Sonra dünyaya meydan okur haris kediler, anlamlandırarak yakın

AŞK GÜNCELLEMESİ

-ve aşkı kaldırdı yerden
öptü
koydu yüksek bir yere-

irak yalnızca bir ülke olsa dilimizde
âh...
bana yüreğimle görmeyi öğrettin
arıttın
yokluğundan
yoksunluğundan
yoksulluğundan

en çıplak yanından sarılırken gerçeğe
giydirdik onu görmesinler diye üryan
perdesi yoktu yalanın
çekimsiz bir fiildi perde

-düş olsan keşke dokunmasam hakikate-
koyu bir kaderi delen
gecenin karasından düşmüş damlalardık
aklanırdık en güçlü hecelerde

yalan olsak da biz ayrılırken acırdı yüreğim
ayağıolmayan bir gerçeğin yalanıydı dilim
s ö y l e
k a ç d ü ş b o y u d ü ş ü ş ü n y ü k s e k l i ğ i

hangi zaman kavuşturabilirdi bizi
hangi zamanda tutabilirdin elimi
s ö y l e
k a ç g ö l g e b o y u y a l n ı z l ı ğ ı n

bana yokluğunu ispat et

---

sözcüklerle bekleyen dürtülerini. Ve sonra şair-sözcüler
tanrıların eline mavi bir sopa tutuştururlar.

Şiir İçin Hesap Kitap Şişi: Şiirsel bir doğru, şiirsel bir
yanlış götürür ve geriye hep küçük bir boşluk kalır. Küçük
boşluklar toplamı kadim olmalarıdır.

Şiir İçin Melankoli: Kuşku, şiirsel ilişkilerin karanlık
yüzünde dilsizleşip yok oluyor. Başımı öne eğiyor.
Şeyleşiyor dikenli tellerle çevrili küçük bir dünya kalbinin
derinliklerindeki o düşünmüş sonsuzluk.

Şiir İçin Şifalı Karışım: Kendi adıma verimli bir sezonu
geride bıraktım. 2012 yılında: 24 şiir, 20 şiir yazısı, 10 kitap
tanıtım yazısı, 36 dergi tanıtım içeriği yazdım. 10 söyleşi, 10
soruşturma, 10 panelde konuştum. 10 imza günü
düzenledim, 25 imza gününe katıldım. 40 şiirsel fotoğrafta
poz verdim. 5 çok ünlü şairle aynı karede gülümsedim. Şiir
trenine bindim. Etkinlik otobüslerinde şekerleme yaptım.
Yaşam şiir doluydu. Şiir iyi yolda.

KAYBOLUŞ VE HİLMİ

bir insana bırakılmış olan keder
ve kelimelerin ilmi...
hilmi,

hüznün çeliğini döven bir demirci
oldu kalbin, kalbim kalbine çırak;
bırak kendi dövdüğü çelikle ölsün, bırak!
bak, yıllarca bir pamuk ipliğine dizliğin
onca inci, parmakların arasından dökülüyor.
şimdi yıldızlara soralım hangimiz birinci,
kim gerçekten hüznün nöbetini bekliyor.

sonsuzluğa adanmış sonlu bir hayat
yaşadım ve değil mi ki her soruya
bir yanıt aradım,
yeni bir soruya vardım hep
ve mürekkep dağılırken anladım:
her cevap bir yenilgiyi iktiyor.

anladım mürekkep değil kandır
bir şiiri nakşeden ve âhârı
tutuşturup yakandır o kıyasız denizi.
ben sen oldum ya, unut bizi!

o an bu andır; silah çekilmeli...
o silah ki sonbaharı dilin,
o silah ki benim kalbim... kalbim,
teklıyor.

DÜNYAM SİZDEN DEĞİL VERİN BİLYELERİMİ

Hazin bir uçurtmanın öyküsüdür bu
Selvilerin önünde
rüzgâr yeşile büründü
Sokağım adı verem
Kanser tellere konuldu

Gök yarıldı içinden üç damla düştü
Üç ağaçtan geçtim damlalar kül oldu
Ömrümü böldüm düşlere
ipi koptu

Aşk olsun ölümü adından yüce
Ekmek soranlara ne oldu

Bahçe sulandı eriklere uzandı
Uçurtma hâlâ gökte çiçeklere yakındı

Sizin sanrı dedikleriniz
İliklerime iplikle dizildi
Gözlerim bin yılın yorgunu
gül deriminden uzaktı

SÖZCÜKLERİN EFENDİSİ'NE MEKTUPLAR -13

Nilüfer ALTUNKAYA

Hastane koridorları... Geçtiğimiz günlerin tek özeti bu olsa gerek benim için. Uzayan, insanı kendi uzamında yitip bir varlığa dönüştüren ve hiç bitmeyecekmiş duygusuyla kendi acizliğimizle yüzleşmemize neden olan hastane koridorları... Canımdan bir parça olan kardeşimin birden bire ölümle yüzleştiği o an'ların tanımsız dehşeti içinde çırpınıp durduğum koridorların dilsiz soğukluğu çarpıyor yüzüme hâlâ.

Bu başka bir dünya. Hastalığın başka bir dil ve yaşam biçimi oluşturduğu insanlarla paylaştığımız bu dünyanın gerçekliği de bambaşka. Yüceltilmiş ve önemsizleştirilmiş olanlar sık sık yer değiştiriyor. Sonsuzla umutsuz bir şekilde başbaşa kaldığım o günlerde yüreğimin titreyişleri arasında bilincim sürekli ve derin bir anımsayış refleksi içinde iç sesim olarak soruyor: Yaşam eski akışına dönecek mi? Bu soru garip olasılıklar içinde kulakları sağır edecek bir çığlıkla duyulmaz olan bir yaşam tutkusuna dönüşüyor...

Yaşam eski akışına dönmeli. Bütün sevdiklerimiz için en iyi en güzel dileklerimiz gerçek olmalı. Yaşam kaldığı yerden devam etmeli... Hastane koridorları yeniden evimize açılmalı... Acı tatlı anların, iyi kötü günlerin yaşandığı ve şimdiniz olan evimiz eski huzuruna kavuşmalı.

Bu günlerde yanımda olmanı çok istedim. Ve böylece anladım ki görüşemediğimiz şu geçen zamanın acımasızlığına rağmen her zor anımda senin desteğine ihtiyacım olacak. Oysa artık biliyorum ki senin açımdan çok da önemli değil benim bu bağlılığım.

Yaşamımda özel bir önemi olan insanlarıma verdiğim değer o kadar derin ki bazen onlarca yaşama bölünüyorum. Bu yoğun duygularımın yaşadığımız gerçeklikte bir nesneliliği yok ama belki anne olmamın verdiği bir duyguyla yaklaşıyorum. Çünkü anne olmak gerçekten çok acayip bir duygusal olgunluk sağlıyor insana. Belki de bu yüzden hayatımda hep biraz çocuk olarak kalacaksınız. İnsanların birbirlerine karşı takındığı duyarsızlık ve güvensizlik yadigarınması gereken ama benimsenen bir değer aşınması sadece. İnsanlarımıza duyduğumuz ihtiyacı zayıflık ya da bir gurur meselesi gibi algılamak çocukça geliyor bana. Aslında ölüm karşısında hepimiz kalabalıkta annesini kaybeden bir çocuk kadar savunmasız değil miyiz?

Aramadın ama bekledim. İşte bu yüzden sözcüksüz ve anlayamadığım bir karanlıkta bekleyişe dönüşen, sadece korkunç olasılıkları birdenbire yüreğimizin orta yerine yığıveren hastalık sürecinin birdenbireliği değil senin mesafesizliğini aynı zamanda...

Sonra beklenmedik bir anda sesini duymak aradan geçen zamanı nasıl da hükümsüz kıldı.

Her sesini duyduğumda yaşadığım o tarifsiz duygu beni bambaşka bir dünyaya sürüklüyor. Çok kısa bir an düşlerimizdeki gibi bir kadın oluyorum, senin bende bulduğun o kadına benziyorum. Hayattan ne istediğini bilen, kendini seven, gelecekteki kendisinden umutlu...

Aslında konuştuklarımız hep yetersiz kalıyor hayat karşısında. Sonra hastane koridorlarından geçip günışığına çıkıyorum ve sesin ışıkla doluyor.

Anların birbirine düğümlenışı nasıl aşk'la alt üst oluyorsa anımsayışların da duygularımıza göre değişiyor rengi. En çok anımsadığımsa seninle sahaf gezerken yaşadığım huzur dolu anlar. Birdenbire o huzurlu ve anlayışlı paylaşımlarla dolu günler yerini huzursuz ve gergin, kırıcı ve umursamaz olduğumuz anlara bıraktığında bir daha hiçbir zaman eskisi gibi olamayacağımızı düşündüm. Senin bambaşka bir insana dönüşmenin yarattığı kırgınlıklar içinde kendime kızdım. Bir daha edebiyatla ilgili bir şeyler paylaşamayacağımız duygusu ise bomboş bıraktı sözcüklerimi... Sonra hep o güzel günlerimizin anısı içinde bağışladık kendimizi ve birbirimizi.

İşte bütün bunlardan sonra beni en çok sevindiren şey; birbirimizle ilgili olarak yaşadığımız gel-gitlere rağmen şiir ve edebiyatla ilgili paylaşımlarımızın güzelliğini hiç kaybetmemiş olmamız...

Sahafaları gezdiğimiz, konudan konuya atlayarak gülüp sohbet ettiğimiz, akşamları deniz kenarında hep aynı lokantada rakı balık keyfi yaptığımız o tatil günlerini özlemem mümkün değil. İşte böyle bir yazdan geçerken en çok konuştuğumuz konulardan biriydi: nesnel bağlılığım.

İzmir şimdiden bizim birbirimize kavuştuğumuz o sıcak yaz günlerini aratmayacak kadar sıcakken ben bu konudaki paylaşımlarımızı anımsıyorum işte. Ve yorgunluktan duyularımın normal işleyişini yitirdiği bir okuma çabası içinde uzaklaşmak istiyorum içinde olduğum sonsuz andan.

Böyle bir hal içinde okuduğum bir yazı oldu Tahir Abacı'nın *Varlık*'in Nisan (2013) sayısında yayınlanan yazısı. Hem nesnel bağlılığım (ben kavramın bu şekildeki çevirisini benimsemem) kavramının ne olduğu ne olmadığı ile ilgili hem de çeviri yaklaşımlarıyla ilgili olarak ifade ettikleri ilgimi çekti. Ve yine sana Tahir Abacı'nın bir yazısından söz ederken senin bu konuya verdiğin önemden de yola çıkarak kendi vardığım yeri bilmeni istedim.

Bana göre, "Kavramlar 'Nesnel Karşılık' İster" adlı bu yazısında Tahir Abacı'nın kavramın teorileşmesinin "idealist felsefenin spekülatif mantığının" bir ürünü olduğunu ifade etmesi önemli bir nokta. Kavram dilimize çevrilirken yaşanan kargaşayı ironisi yüksek bir şekilde anımsatması da öyle...

Bilindiği gibi Eliot, Hamlet'le ilgili bir yazısında söz ediyor *objective correlative*'den... Aslında bu kavram Eliot'a ait değil. Bunu Devrim Dirlikyapan Edip Cansever'le ilgili kapsamlı bir inceleme kitabı olan *Ölümü Gömdüm, Geliyorum, Edip Cansever Şiirinde Varolma Biçimleri* adlı kitabında da ifade ediyor:

"Edip Cansever'in bir "kuram" olarak benimsediği ve söyleşilerinde zaman zaman sözünü ettiği nesnel bağlılaşık, ilk kez Washington Allston tarafından kullanılan ancak T.S. Eliot'ın yaygınlaştırdığı bir kavramdır. (...) Şiir de yazan, ancak ressamlığıyla öne çıkmış romantiklerden biri olan Washington Allston, 1850'de yayımlanan *Lectures on Art, and Poems (Sanat ve Şiir Üzerine Konferanslar)* adlı kitabında "zihinsel hazlar"ın (*mental pleasures*) ya da coşumlar"ın (*emotions*) bir gösterge olarak "nesnel bağlılaşık"a (*objective correlative*) ihtiyaç duyduklarını belirtir. "Zihinsel hazlar ya da coşumlar, maddi dünyanın ifadelerine taşındığı zaman üretilir. Bu ifadelerin biçimleri 'yaşam'ın ya da 'düşünce'nin çeşitli göstergelerinin önceden karar verilmiş bağlılaşıkları olarak varolurlar." (aktaran Wright)"

(Edip Cansever'in kavramla olan ilişkisi oldukça güçlüdür; dramatik monolog ve insanın nesne ile olan yaşamsal iç içeliği gibi konularda kavramdan yararlanışı şiirinin can alıcı bir yanındır. Bu konu, belki başka bir

İzmir'de uzun uzun konuşulması gereken ve bildiğin gibi benim çalışmalarımın da odaklandığı konulardan...)

Eliot'ın kullanımıyla yaygınlık kazanan kavram ülkemizde 1960'larda yapılan Eliot denemeleri çevirileriyle şairlerin ilgi alanına giriyor. Sözkonusu denemesinde T. S. Eliot, kavramı Goethe ve Coleridge'in Hamlet hakkındaki yorumlarını eleştirdiği makalesinde şöyle ifade ediyor:

"Coşkuyu bir sanat biçimi olarak anlatmak ancak bir "nesnel bağlantı (objective correlative) bulmakla olur -bir başka deyişle- bu tikel coşkuyu formüleştirecek bir nesnel dizisi, bir durum, bir olaylar zinciri bularak. Öyle ki, duygusal deneyimde son bulan dış gerçekler bilinir bilinmez coşku hemen anımsansın." (T.S. Eliot, *Denemeler*, Çev; Halit Çakır)

Tahir Abacı kavramdan "gerçekçilik cemaatinin" pek haberi bile olmadı derken T. S. Eliot'ın "gelenekçi tutumu" nedeniyle (bir bakıma teorik yaklaşımlarının geleneksel olanla modern olanı bağdaştırmak gibi bir amaç içermesi nedeniyle) ülkemizde "toplumcu"lardan çok "muhafazakâr" denebilecek edebiyat çevrelerinde etkili olduğunu vurguluyor.

Ülkemizde kavramın uygulanılabilir bir teori olup olmadığına ya da Eliot'ın tam olarak ne demek istediğine yönelik gerekli araştırmalar yapılmaksızın şairlerin kendi poetikasını üretirken hem kendince açıklamalar üretmiş olmaları hem de buna uygun şiir örnekleri vermiş olmalarının ilginç olduğunu düşünebiliriz gerçekten. Çünkü dünya yazınında konu birçok tartışmaya neden olurken çok boyutlu ele alınarak kesin yargılardan kaçınılır.

Tahir Abacı, sanat eserinde nesnel karşılık meselesinin Aristo'ya kadar uzanan bir köklü mesele olduğunu vurgularken, felsefi açıdan "gerçeklik nedir?" sorusu ile konuya hâkim olanlar için güzel bir hatırlatma olmayanlar için iyi bir bilgilendirme yapıyor.

"Lucas'ın öz ile fenomenin örtüşmesini "nesnel bağlantı" olarak nitelemesi, mahiyet itibarıyla Eliot'ın "nesnel bağlantı" vurgusundan farklı değil. Ancak temel bir farkla: Eliot'ın nitelemesi idealist düşünürlerin "sıralı düşünme" özelliğini anımsatıyor: Önce heyecanın tasarımı olacak, sonra o heyecan gidip madde dünyasında gidip kendisiyle "nesnel korelasyon"u, uyumu, denkliği, tekabül yetisi... olan bir olgular dizisi bulacak, bir somutluğa oturacak..."

Öyleyse meseleye bakış açımızı belirlerken bu güne kadar yapılmış olan tartışmalarda kavramın nasıl ele alındığını da iyi yorumlayabilmeliyiz. Görünen o ki Abacı en çok bu kavramın estetik kuramlar içerisinde zaten yer aldığını ve eski sorunsalların yeniymiş gibi yansıtılmasının hiç kimseye bir getirisi olmadığını vurgulamak istiyor, bu yazısında.

Elbette kavramlar yeniden tartışılabilir, en doğru çevirinin nasıl yapılması gerektiği üzerinde herkes görüşünü belirtebilir, belirtmelidir de; ki o dili bilmeyenler kendilerine sunulan en doğru ifadeye ulaşabilmek için bunlar arasından bir seçim yapabilsin... Sorun tartışmaların niteliğiyle ilgili bence. Gündemi meşgul eden birçok tartışma (artık atışma da diyebiliriz bazılarına) yapay ve köksüz olduğu için nitelik olarak son derece yetersiz.

Yani "objective correlative" gibi bir kavramın tartışıldığı tartışmaları özler haldeyiz...

Bunları düşünürken bu konuda seninle yeterince konuşmadığımız bir yere geldim. Ve senin Eliot'a olan sempatinde gelenekçi ya da değil gibi bir dünya görüşünden yola çıkmadan günümüz şiirinde yer alan soyut ve bağlamsız

İÇTÜMCE

Delik deşik kumaşı yalnızlıktan
Bir oyundu kurulan
Saklambacın genişletilmiş hüznü
Unutma fırtınası
Ve bulaşıcı olmayan hastalık
Dahil
Karşıydı yağmur
Gökyüzünün toprağa kaçamağı
Kancası anılarda ve hüznü
Taç yapraklarından öptüğü
Parça tesirli aşk tadında
Kum taneleri dolarken avuçlarıma
Doyumsuz tabiat sesleriyle
İlan edilecekti ihtiyarı
İçten içe karşı savaş

Nisan 2013

imgenin yaygınlığına tepkini gerçekçi kılma çabası içinde olduğunu düşündüm. Belki de imgeden yola çıkarak şiirin nesnel bir karşılığı olması gerektiğini düşünürken Eliot'ın sıralı düşünme yaklaşımının idealizme yaslanabileceğini göz önüne almıyorsun. Yani mesele tek başına şiirdeki bir imgenin, tamlamanın, bir kişileştirmenin, aktarılan bir öykünün nesnel karşılığını aramak olmamalı. Bir şiirin değerlendirilmesi hem tümevarım hem de tümdengelim yöntemleri kullanılarak yapılmalı. Günümüz şiirine sadece "nesnel bağlantı" gibi hâlâ üzerinde bir netliğe varılmamış bir kavramdan yola çıkılarak yaklaşmak yeterli değil tabii ki...

Peki bu kavramla ilgili elimizdeki veriler yol gösterici olabilir mi? Elbette olabilir ama bence şiir eleştirisi bu tür bir tek yönde ilerleyerek yapılmamalı.

Bu konu şiir eleştirisi sorunsalına gelip dayanıyor kaçınılmaz olarak; imge ve soyut-somut şiir gibi nitelendirmelere de baş vurmak gerekiyor.

Mesela; "dergi sayfalarında sıklıkla birbirine benzeyen "üretmiş" şiirler " zekâ" ürünü imgeler, vay anasını sayın seyirciler dedirten sözcük deformasyonları nasıl bir nesnel gerçeklikten süzülerek şiirleşiyor?" sorusunu sormak gerekiyor... Sonra "Özgünlük hani şiirsel dilin olmazsa olmazıydı? Öyleyse neden ortak bir şiir dili yaratılıyor gibi bir algı içindeyiz?" soruları geliyor...

Artık bu ortak dil, dışına kaymak isteyenlerin bile içine gömüldüğü ve trajik bir şekilde kendi dilini yarattığını sanırken kendini de tekrar eden şiirlerin dönüşümde olduğu bir uzam gibi mi düşünülmelidir? Bilmiyorum.

Bu soruların cevaplarını başka mektuplarda arayalım. Bunları yine tartışalım ama ben artık gerçek bir yorgunluğa yenik düşmek üzereyim. Şimdi hastanenin uzun gecesinde, hastaların sızılı bedenlerinden yayılan kokular, inilti arasında, biz hasta yakınlarının sabırlı bekleyişine emanet bir gecenin sabahını bekliyorum.

Yaz çok uzak bir düş gibi ulaşılmaz geliyor... Düşlere tutduğumda yitik bir zamana direniyorum... Zaman şiirden arınıyor ve...

Ümran ERSİN

ÜRPERTİ EŞİĞİNDEN ÇOĞALAN BENLİK

ağzı aralı kapıdan
kendine süzülür her gölge
göremem belli belirsizliğini
sanırım tedirgin etmek amacı
ürküntüsüne
konuk olmaya çırpındığımı bilmeden
geçip gidiverdi

her kıyıda ayrı bir ben
her birinde yelkeni dağınık
bu yüzden ki insanın
kendine olanıydı
o en büyük uzaklık

en giz yanım sana ben bile dokunamazken
sıradan bir gölgenin peşine takılıp gittin
su gölgeleri doldu ağızıma sonrası
bahar açıldı gözlerim önüne
başak dalgalarının kapısından
her salınımda yeni sağılmış süt kokusu
can sıkıntısından terk etti beni gölgem

beden gölgesini arar
gölge kendisiyle mutlu

Nisan - Mayıs 2013

Hüseyin KORKMAZ

HAZİRAN'A KOŞAN RÜZGÂR

buğday denizi üzerinde sabah bakışlı gün
Kawa Dağı'na doğru açmış kanadını,
sığınınca sıcak ve güvenli kuytusuna gülüşünün
keyiflenir şivesi ırmağın günbegün!

bir evlik tarlaya kuş sesleri ekim, can suyu verdim
ah! sarı engerek izini saklayan harita,
hangi harfi yerinden kaldırsam kuş gözesi;
kime sorsam şehrini, Zap Suyu'na itiyor beni rüzgâr!

süt kokuyor güller, yaklaştırdım yüzümü dağa;
ekmeğin ezgisi karıncaların dilinde!

kaval ağıtı şavkır, zamanın belleğinde--
kan ve barut --ne çok, ateşe verilmiş köyler;
kâkülü kesilmiş söğütlerin,
susturulmuş bıçaklarla ağaçların kanat sesleri!

karanlığımı serince suların üzerine gün
kaysı gülmesinde gamzesi çıkmış ay'ın;
bağırılmışım, dilim dönseydi söyledim size,
ne güzeldi, haziran'a doğru koşan rüzgârım!

Mehmet RAYMAN

YAZILIM

kimse bilmiyor
yarım elmadan düşen çekirdeği
dudaktan soyutlanmış öpücük sandım seni
içim kırk yasin okumalı bir cüz
kırk birincisi yeni patlamış bir gül

yağmura yaşlı dağından süzuldüm
bağına varana kadar göğsümün üstü taş yığını
oysa saçlarını taradığın aynada saklıyım ben
kaynağımızdan gelen ışığın evreniyle bir kuytularımız
bir düşün yumağını sardım üstüme

dilime bir harf ekle
yazılım hatası dediğiniz benler
aslında duruyor yerinde
kumaşın biçiminden havlanmış topucuğunu
kimselere göstermeden kopardım yine
göz seğirmesi kirpiğini düşürdüm yere

bir yıldız kayar
hiçliğinden söz eden olmaz bi kere
sen olursun yazılımsız ağaran günlerin parıltısı
hiç bilmediğin bir ülkede yaran derinleşir
önce seni çekerler kuyuların içine
suskun bir adam oluruz bizler
uğultusu gelen ormanlardan yürüdüm
daha bir yol bulamadım kendime

Erdiñ DİNÇER

IRMAĞA DÖKÜLEN SU

odalarda dolaşan bir zihnin ev halini yaşıyorum
deliye dönmüş şamanlar gibiyim ağaçlardan sarkıyorum

bırakalım da çalsın şu keman
elleri düğümlemiş kızların gözlerine bakalım
istavrit kadar kılçıklı bu rüyalarda

sesimi kime sorsam ikinci kattan düşen mavi bir çocuk
[getirir aklına
şaşkın atlar gibiyim terli ve hırçın gözleri yorgun
rüzgârdan

bir gezgin heyecanı taşıyorum ya hep yanımda sarı
[yaprakları dökülen
erikler çiçeklenince kırmızı ayakkabıları ile daireler ve
[desenler
çizen

aksın içimdeki su, ırmak boyu balıkların üstüne
toprağa dokunsun elleriyle
ve ötüşleriyle varım İspinozların bülbüllerin tırnaşık
[kuşlarının

nisan iki bin on üç

KÖRLÜĞÜN BOŞLUĞU

I
Aklım suçun üstüneyken yakalandı
Dilim varmadı koşmaya
Hem nereye varacaktım ki?
İsteseler oracıkta ölürdüm.
Hayret. Ölmemeye doğmuştum oysa!
İnsan işte böyle dedi
Kim?
Prometheus da böyleydi özgürlüğün yolunda
Kaçınlar geldiler bana, aldılar beni
Yollar dolusu öldürmek arzusu ceplerinde
Yüzlerine kısırılmış muzip bir kahkaha
Zincire dış bileyemedi promete.
İşte böyle dedi insan
Görenler kördüler, körler gördüler
Nasıl?
Islak ayaklı bir öğleydi
Her şey tersine vardı. Ama ben varamadım.
Hem nereye varacaktım ki?

II
Boşluğa misket attı çocuklar
Eğildi kulakları yere
Toprağın sözünü dinlediler.
Körlük balçıktan geliyordu besbelli
Narası kuytulara düşüyordu
İştahı kaçmıştı gecenin, rüzgâr dış bileyemeyecekti
Buraya serin düştü onların yazı
Avuçlarında yankılanıyordu nal sesleri
atları rüzgâr kanatlılar* geçiyordu
Upuzun bir girdap koyunlarına dolanacaktı
Yüzü, suyu bulandıracak kadar ekşi
Bir adam gibi dibe inecekti zaman.

Boşluğa düğüm atmanın vaktidir şimdi
Diye çınlıyordu kulakları ki
Buradan törpüleniyordu kulağımın iç zarı
Delinen sadece o değil
Bir de çocukların bedeni!
Onlar pembe raflarda tozlu,
Göz rengim gölgesinin ağzında
Bu büyük körlük benim değil
Burası dünyanın sonu bilinir ki
Orası neresi diye göremez kimse.

III
Boşluğum düğümleince
Göge ermeyeceğim
Sözgelimi başım değmeyecek
Neptüne.
Ama ben delireceğim bir başkasına
Kendisine acıyacak hali olmayacak dizlerimin
Ya da aklımı zarara uğratacak icatlar arayınca
Çözülecek dizlerimin bağı
Hiçbir şey değilse de, kimseler değilse de
Ben bağlanacağım körlüğün boşluğuna.

*Nazım Hikmet, Salkım Söğüt

KARDAN ADAM

h. savlı'ya

eve girmeye çekiniyor
sen
söylemiştin
ortancılar kıskanıyor demiştin
gitmesine kıyamadığın ama yanında da olmadığın
rüzgâr
masada ekimin saçlarını taradığı bir dünden kalmış
çiçekler

[geçmişten başka konuşacakları
kalmamış
arkadaşlıkları
en
eski
alışkanlıkları

unutma patron kardan adamlar yalnızdır

bırakıyor kış kullanmaya
kıyamadığı sözleri kapına
ve
hâlâ hatırlanmayı bekliyor canı geri kalmak istemiş
saatler
kalbinde terk ettiğin şehirler
susuz
şarkılar
“i'm a melancholy man”
kitapların fısıldaşıyor kitapçılarda
sen farkında değilsin içindeki yangının
akşam eve dönmeyen uçurtmaların
ormanın sessizliğinde uyuyakalmış fayın

söyledim ya patron kardan adamlar yalnızdır

oysa rüştünü ispatlamışsındır
rakip kaleyi havalandırarak
bir orta alan mücadelesiyken hayat
yılın en bomba transferi
sahada hep merkez muhacim
biraz da maskeli süvari

tribünde pankart açar çocukluğun ve sevdiğin kadınlar
arkadaşlar şairler irili ufaklı acılar
adettendir mutlaka Cevat abi beklenecek
baba hakkıyla cyrano kol kola
“bu kadarı az delikanlı! halbuki neler neler bulunmaz
[söylenecek”

çarşı lacileri çekmiş
parlıyor kravatla iskarpin
çok içmişiz eski solcular barışmış yavuz heybeliadaya
çıkış
bakmış ki denizkızlarına gidiyor akşamları balıkçılar
binyıllık pazartesiler seni görünce seviniyor
belli onlar da fotoğrafta çıkmak istiyor

sonra rüyalarının dili bir yağmur

ne diyordum patron
güneş doğarken anlaşılır
kardan adamlar yalnızdır

GELENEĞİ AŞMAK

Özgün ERGEN

Tarih bilincinden yoksunluk; bugünkü şiirin kökensizliğine indigimizde bu nitelime yeterli olacaktır. Şiir, bugün, tarihselliğin-tarihsel sürecin o denli dışına itilmiştir ki şiir-şair ilişkisi söz konusu olduğunda, egemen yapı, şaire dilediği rolü giydirme görevini sürdürmekte bir sakınca görmemiştir. O. Veli, M. Cevdet, O. Rifat, B. Necatigil, C. Süreya, T. Uyar, E. Ayhan'ın izinden gitmeyi yeterli sayan bu anlayış, Hegel'ci idealizmi aşmak bir yana, kendi yarattıkları bu idealizmin pençesine daha bir kaptırılmışlardır bilinçlerini. Biz, bugün, verilmiş kültürel birikime saplanıp kalan bir anlayışı reddedip onu aşmayı öneriyoruz. Kimi edebiyat çevreleri, "bir bilgiye sahip olmadan onu aşmanın" boşunalığından söz edeceklerdir. Şöyle diyeceğiz: Biz bilgiyi değil, bilgiyi, sahip olunması gereken bir nesne durumuna indirgemeyi reddediyoruz. Bu yaklaşım temelde, çocukluktan yetişkinliğe *sıralı düşünme* alışkanlığımızdan bir türlü sıyrılamamamızın bir sonucu değil midir oysa? Çocuk, kendisine biçilen rol gereği önce dersine çalışmakta, sonra artan zamanlar da sosyal faaliyetlerle, örneğin resimle ilgilenmektedir. Bunu yaparken hiçbir çocuğa resim yapmadan önce "resim yapmanın" bilgisine erişip erişmediği sorulmaz; çünkü bilgi, insan bilincinden ayrı bir yerde konumlanmaz; aksine çocuk, resim yapar, başka resimler aracılığıyla kendi resmine yeniden bakar, sergide gördüğü bir tabloya ya da bir resim ansiklopedisine göz gezdirir. Gördüklerinden yola çıkarak çevresine yeniden bakar. Herhalde ondan, bundan başkası da beklenemez. Doğasına aykırıdır öncelikle bu. Peki acaba, şiirimizin geldiği bu noktada, geleneğe saplanıp kalmanın temelinde, ataerkil-gelenekçi anlayışa yaslanıp geçmişin tehlikesizliğine sığınma düşüncesi mi yatıyor? Bütün ustaya duyulan saygının, ustayı mitleştirmeye doğru evrilmesi de bunun bir sonucu değil mi?

Usta imgesi bizde, yaşlılığın, bilgeliğin, daima sözünü geçiren bir duruşun temsilidir. O daima yukarıdan seslenmektedir. Sanki sarp dağların ardına geçmiş de bize oradan bakıyordur. Jan Kott'un, *Antik Tragedyalar ve Çağdaş Yorumları*'nda, Prometheus'un içinde bulunduğu çıkmazı, *Eski Ahit, Tekvin* ve Platon, Camus, Marks'la harmanlayarak pek güzel dediği gibi: "*Tanrılar yukarıda insanlar aşağıdadırlar*¹." Şiirimiz de öteden beri tanrıyı oynamakta, ama bu tanrı Nâzım Hikmet, A. Kadir, Enver Gökçe, Hulki Aktunç ve Gülten Akin üslubunda kucaklayıcı değil, yıkıcı, *öteleyici, parçalayıcı* bir yapıda ilerlemektedir. Öç almaya girişen bir söylemdir arkasındaki. Örneğin Ece Ayhan, Yalınayak Şiirdir ve Fayton şiirlerinde "*Biz tüzüklerle büyüdük kardeşim*" ya da "*Ben ki intihar etmedim son üç gecedir, hiç*" dediğinde şairin bir uçurumun en üst noktasından bize çevrilen bakışlarını hissederiz. Bu buyurgan edanın çekiciliği, şiiri her söyleyenin kendisini bir anlığına toplum-üstü ve tanrı kılığında görmesi olanaklılığın yapayca da olsa bir anlığına sağlanıveriyor olmasıdır. Bugün şiire girişen kimi kesimlerin, üst perdeden konuşmayı şairlik sayan içi boş yaklaşımların temelinde de bu yatmaktadır. Geleneği asal belirleyen saydığımızda onu sorgulama ya da aşma girişiminde de bulunmayacağız. Kötü değildir bu; aksine son derece tehlikesiz ve güvenlidir. Niçin bugün yeni biçimsel denemelerle uğraşalım, "Kimse Turgut Uyar gibi

şiir yazmıyor" demenin rahatlatıcı çekiciliğine sırtımızı yaslamak varken, ya da "Bugün ne yazık ki şiirde bu yapılamıyor, düşünülüyor ve söylenmiyor" derken işini tamamlamış ve geriye yaslanmayı hak etmiş bireyin tavrına bürünmek dururken?

Bu, daima yukarıdan bakmanın aldaticılığına sığınan tanrı ne Spinoza'nın, ne Mevlana'nın ne de Gorki'nin tanrısıdır. O, yapısalcı ve yapısalcılık sonrası eğilimlerin kopyasını yazıya geçiren bir özet yazarıdır. Özet yazarı, şimdilerde dilediği yapıtları yüceltirken dilediklerini bu akıma göre yeraltına itmektedir. Sözde tanrıya karşıdır ancak en büyük tanrı olmak istediğindedir bu karşı çıkış. Yapısalcı bir biçimde metin çözümlemeye giderken asla gerçek bir eleştirmen ve şair olamamanın da buruk hüznünü yaşayacaktır. Bu öznelik, olsa olsa Türkiye gibi kişiselliğin kol gezdiği bir sanat ortamında kendi taraftarını bulur. Saussure'ün 1916 yılında, dönem koşullarına koşut olarak üretilmiş *Genel Dilbilim Dersleri* ancak çağının ilerisinde söz söyleyememiş bireyin temel bir başvuru kaynağı olabilir. Aynı biçimde Jakobson'un eğretileme, düzdeğişme-gönderge ayırımından ve bu tanımlardan yararlanmanın ötesine geçememenin bir sonucudur bu. Yerleşik kapitalist algının her şeyi bir nesneye dönüştürmesine karşı bir düşünce üretmekten uzaktır bu eğilim. Art zamanlılık yerine eş zamanlılığın yapıta bakışta öncelenmesi gerektiği görüşü, zaten Sartre'ın "üç zamansal boyutun fenomenolojisiyle"² kendisini çoktan deşillemektir. Dizelerin birbirinden kopuk şiirine bir biçimde bütünsellikten uzak bir yapıya indirgenmesi durumuna Derrida'nın eleştiri metinlerinde de rastlarız. Metni asal kabul edip onun ontolojisini, sanatçının içinde bulunduğu sosyo-kültürel etmenleri göz ardı etmek olsa olsa yaşanan toplumsal bunalımların ardına sığınmayı bilgelik sayan eleştirmenin kılıfıdır. Bununla beraber yapısalcılığı günah keçisi olarak öne sürmediğimizi belirtmeliyiz. Metinler-arasılık kavramı, dil-bilim, metne ve metnin diline eleştirel bir bakış sağlama anlamında yapısalcılığın bizdeki kazanımlarını göz ardı edemeyiz. Ancak metni tarihselliğinden koparan düşünüm, tıpkı Romantiklerin ve Natüralistlere karşı savaşıma girişen Empresyonistlerin tarihsel bunalımların etkisiyle geri çekilen, kendi bunalım ve özneliğine sığınan sanatçı portresinin tavrıdır. 68 hareketinin yarattığı bunalım ortamı elbette post-yapısalcıları da etkilemiştir. Bizim coğrafyamızda ise bütün bu "parçaları görmeyi bütüne tercih etme" eğilimi bir "otosansürün" ve yerleşik düzeni aşamayan, burjuva özneliğinin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Kimi çevreler, "Bizim coğrafyamızda burjuva yoktur" diyeceklerdir. Doğrudur bu, burjuva yoktur; onun bile bir takliçisi, bir izleyenidir bugünün yazarı. Bir milyon değerinde bir tabloya bakmak, parfüm satın almakla eşdeğerdedir onların gözünde sanat yapıtı. Burjuvazinin çatal bıçak tutuşunu alır belki ama yeterli entelektüel birikime asla sahip olmaz. Postyapısalcıların, "bilinmezlik" deyişi de bir sanat yapıtına bakarken, en büyük sığınakları olacaktır. Dilediklerince şiirler üzerine "gerçek bilinmezliktir" "gerçek ve bütünsellik diye bir şey yoktur" diyerek en başarısız yapıtları yüceltme ediminde bulacaklardır. Ancak şuna hiç şüphe yoktur; tarihsellik, sanatın belirleyenicidir.

Artaud'nun kıyıcı tiyatrosu burjuva özneliğine karşı çıkmayı bugün kendi şiiri ve tiyatrosunu kurabilir miydi? Ya da Baudelaire bir mektubundaki, "*Siz mutlu bir adamsınız. Bu kadar mutlu olabildiğiniz için sizin adınıza üzülüyorum! Bir insanın bu denli mutlu olabilmesi için onun*

¹ Jan Kott, *Antik Tragedyalar ve Çağdaş Yorumları*, Mitos Boyut Yayınları, Çev. Ayşe Selen, İstanbul, 2006, s.7

² Ayrıntılı bilgi için bakınız. Jean Paul Sartre, *Varlık ve Hiçlik*, İthaki Yayınları, Çev. G. Çankaya Eksen, T. Ilgaz, İstanbul, 2009, ss. 172-404

İHBAR

gün yapacaktık
şairlerin atölyelerinden topladığımız kadınlarla

gelmemiştiniz
dünyanın dip boyası gelmişti
alfabesi beyaz erik çiçeklerinden
adınız dökülüyordu ağzımızdan

yaklaşsaydınız
aramızda can çekişecekti kış

tehlike güvenlidir
susmanın cesedi uzanırken dudaklarda

aah bu billur köşk ustalığı yok mu?
kanayabilir elleriniz
kalp kırıklarından

bilirsiniz
aşk bir ahşap alışkanlığı
gözleriniz yangın denemesi

dalgınlık sakıncalı
aşktan şüpheleniliyorsa üstelik
her an durdurulabilir kalbiniz.

Bartın, 18.03.2013

düşkünün biri olması gerekir³." diyerek burjuva öznelliğine karşı çıkışını gerçekleştirmeseydi?

Gerçek bir entelektüel, bir şair, Rimbaud gibi şiir yazmaz, Cemal Süreya gibi olmaya öykünmez; o, diğer kaynaklardan beslenirken, etkilenirken bile kendisine özgüdür. Yaşadığı çağın toplumsal olaylarına yabancı olmayan şair, sarayın çatısından iner; şiire yaşamsal olanın uzağından, dünyaya ise kendi illüzyonist gökdeleninden bakmayı reddeder. Öç alıcı tanrıyı oynamaktan vazgeçmenin de bir yoludur bu. Zira biliriz ki bir dilencinin şiirini yazmak, bu öç alıcı tanrının şiirini yazmaktan çok daha zordur. Öncelikle benimsetilen ustalık algısını aşmayı gerektirir çünkü.

Peki, kendisine "usta" dediğimiz özneye kimi kastediyoruz? Usta imgesi, Sartreyen üç zamanlılıkla açıklamaya girişirsek, geçmişte çirak olmayı, bugünkü ustalığı ve gelecekte benim olacağım ustalık durumunu temsil etmektedir. Bu üç form tek bir bireyde usta'da toplanır. Bugün şunu sorgulamak gerekir: Ya bugün benimsenen usta'nın yerini, gelecekte tarikat lideri bir usta alırsa? Bu durumda da bu kişilerin, topluluk karşısında benimsenmiş olması onu "usta" haline getirecek mi? Bugünün şairine düşen, ustayı, dolayısı ile geçmişin yapıtını aşmaktır. Aksi halde üretilenin şiir olduğunu söylemek, bir yetişkini çocuk masalına inandırmaya çabalamak kadar boşunadır.

³ Arnold Hauser, *Sanatın Toplumsal Tarihi*, Cilt/2, Deniz Yayınları, Çev. Yıldız Gölönu, 2006, Ankara, s. 351

MATRİLOKAL DEVRİM VE PROVASI

sevgimi bıraktım, dursun şu köşede
olduğun yerde dursun zaman
ve biz, en güzel halimizi oynatalım
sevgimi bıraktım şu köşede, seni
oldurduğum uğultuyla, uyanmıştı ya
ne hoş!

sesleriyle dokundu sırtımıza
yani seni öldürdüğüm yere
ben görmedim bunu nasıl
bir cezası vardır
yıllar vardır, kimse sormamıştır
-hayret!
seslendi o muhteşem uğultuyla o zaman
ona en şaşırılmış halimi verdim böylece
-hayret!
yeniden doğurmamış mıydım seni?
yıllardır sevgili sandığın annenden
kahrol evlat, o köşeyi ben yarattım sana

ulaşabildiğim her yerimi uzattım böylece
güneşin içinden ve dışından
ölü devletler gayrimeşru çocuklarıyla
dönene dek

II.

bulanık yerlere bastık gerçek değildi
sen tırnaklarını vermişsin bilmezdim bunu
-neden yazdım?
eşikteydim, duyuluyordum
şeytanlar milyon kez çoğalttı yüzümü

yırtıktı
yırtmıştı dikenleriyle boğazımı
-o kız yaralarını güneşe yatırır
o an güneşe baktım, baktın
göğsün dizine kayarak damladı ve her yeri
kapladı, ben basmak istemedim
-görmüyor musun?
dünyadaki tüm erkekler yere baktı

bakakalmıştım çukurlarından
kafasını çıkararak şeyler vardı, onlar mıydım?
biri annemdi
-yasak!
bağırdı annem ellerime
biz hep beraber döndük
annem kapıyı yasallaştırdı ve gözlerin
içimde aynı anda döndüler
soğuk bir devrim oldu, bedenim senin artık
ama bu davanın tek kazananı
annem oldu

ORİENT EXPRESS – İSTANBUL

I.

Çöl fırtınası
Kible yel eskinliği duyulur
Tozların fosil yılından
Evet kenti tanımıyorum
Tanımıyorum bu sokakları
İçki kartlara hapsoldüğünden beri
Yıpranılmış Barnabas ayınlerine dualıyım.

II.

Her gece bir masal
Naklen terk edilir
Toztoprak atların
Güneşe karışıp
Bir Hintli'nin gözkarasından
Helak olması gibidir tufan
Gecenin şavkına buhran olduğundan beri
Tanıdık tanımadık demeden kente sevdalıyım

III.

Gözümde büyüttüğüm
Bethlehem kadar
Günkurusu biriktirip
-Bir ülkeyi selamlar-
Satır satır şehir yazdığımından beri
Kırkaynalı harikalar diyarındayım.

IV.

Gecelerinden ateş çaldığım hasretin
Bizanslı asil kenti
Günler ve gecelerdir
Sana oruçluyum
Akşamın eflatun vakitlerinde
Varlığına acıktırıp
Aç bırakır gibi kayboluyordun ya
Ahengin şavkını boyadığından beri
Seni söndüren sabahının seherindeyim.

V.

Ve ufka nazır,
günlük felsefe
yazması beklentisiz arşivlerin
Arap dilinden,
Bülbülsüz nağmeleri tanıdık,
Muganniler seyrederek ki âlemi
Bunlar sarmaşık düşünceler...
Bu yüzden hüznü beni özler olduğundan beri
Tüm dolunayları kendime denizler.
Ve kendime doğru şehir gelmekteyim.
Ehlen ve sehlen!

SON BİR AY GÜLÜ

vurdu bir hışmîle yere esasını gök
 dedi, kabuklarınızın altında hiç yara yok!
 kanumdaki kânda lal taşım kanar

dediler kan rüyayı bozar, sormayın
 kenger yılanları da engerek dikenleri
 darda kalır hatırım, hatıram kanar

nasıl da sûdeydi nasıl da naz
 susmuş masaldaki ince saz, göl serin
 cümleyi yoran noktanın ısrarı kanar

güzellik! ey büyük kusur, de bana
 hangi yol bulur şimdi yitirdiğimiz yıldızı
 hatırla o hattı, tansıktaki tan kanar

küçük harfle yazılır büyük kederler
 büyür içimize içimize, bilinmez
 neresine sığdırır bunca yaş, merakım kanar

ah bir batabilsem güneş gibi
 ve gidip başka bir ülkeyi aydınlatsam
 olmayan bir ülkeyi, ütopyam kanar

döker acısını ağacım, bahar gibi göçebe
 bir yağmur sonrası oylumunda ebedî
 yanar görevim, düşen gazelim kanar

çağ üşümüş, چراغ sönmüş, şer şirin
 her gün biraz daha uzak, biraz daha derin
 pina! o soyduğumuz inci kanar

bu bir taş, taşı taşıyabildiğin kadar
 ne kadar çizsek üstünü, altı çizilmişçe soylu
 altında kuşların bilinçaltı kanar

aktı kanı çölün, çözüldü bileğinden
 iki hüznükâr aşk kemiği
 yanar ha yanar, kanar ha kanar

sonsuzluğun dili kekemedir, sadece kuşlar bilir
 sadedinde bu şiirin, bir kırmızı gül kanar

KIRIK DÖKÜK

pencereme konan kumru
 gagalar dışarda bıraktıklarımı

sinir uçlarıma gerdiğim ipte
 yürüyen canbaz
 ha düştü ha düşecek

kırınlığımı topluyorum günlerdir

kumru
 kız kardeşisin dalgın bakışlı çocuğun
 annesinin
 erken yitirdiği

Sulhi CEYLAN

SIMSIKI EPİLOG

Size
Arzuların heybesinde biten ruhumu
Kimin tragedyasında teselli bulduğumu
Gözyaşımın kandan ağır olduğunu
Yurdum gibi kucakladığım acıları
Buğulu siyahı
Simsıkı tutduğum düğümü
Yüreğimde konaklayan gebe bulutu
Ve dahasını anlatmayacağım.

Bakmayın yanınızda durduğuma
Mutluluk kelimelerime
Ki ihanettir kelimeler
Mühürlenmiş tutsaklığıma

Hayattır, yaşanır
Andır, geçer deyişime
İbnul vakt oluşuma

Tamamlanmamış bakışıma
Ki bırakırım
Güpegündüz şehrin meydanına

Suya adımı yazıyor
Bir kovuşturmadır yaşıyorum
Tiyatro tiyatro tiyatro

Niyazi Mete GÜRGAN

AB-I HAYAT

Ve gülüşünle durdu olanca zaman
öğrendim nefes alamadan dakikalarca
yaşamayı.
Benliğim kapıldı rüzgârına saçlarının
yaprak gibi savruldu,
kalbin cız ettiğini duymak
ne kadar ilginç.
Sanki adımlarının peşinde
yürüdü seninle gözlerim
o küçücük bedenim doldurdu
koskoca ruhumu.
Vişne çürüğüydü ve kuruydu dudakların
hani o ölümsüzlük iksiri taşıyan
biraz uzanabilsem
hiç ölmeyecektim.
Yine de hava biraz ısındıysa
başımı kaldırıysa çiçekler
bu soğuk kış gününde
bilirim ki halâ buralardasın
ve bilirim ki kahverengi toprak gibi
sıcak ve esmer yanakların
bir umuttur yarın için
gülüşünle dolu dünyaya.

Çankırı, 07.01.2013

Abuzer GÜLPINAR

TAŞ İZİ

Çalman yanımı sende buldum
Avuçlarında taş izi

Sokaklarda içtiğin rüzgar
İşte benim kaybettiğim

Bir ateş çağırır bizi
Tüteninde Pir Sultan

Gel kendimize bir Madımak bulalım
Aşkımıza yangın sürelim

Otuz beş bulut yükseklikte
Çıksın dumanımız

Otuz beş rüzgar uzakta
Duyulsun havarımız

Hakan GÜZELDERE

BOĞAZLI KIRLANGIÇ HAFİFLİĞİ

Bir uçakla yükselirken göklere
daralan
küçülen
ve gözden kaybolan
yerdeki bir şey gibi;
mesela
kıpırmızı çatılı bir ev gibi
daraldı
küçüldü
kızıl saçlı başım önce
sonra gövden mövden
kayboldu gözlerimden az önce

Kol kola
bahçelerinde oturup her gece,
büyük hayranlıkla
laci akislerine daldığımız hayat,
bir şehri tam ortasından
eşitsiz iki parçaya bölen
marmaros'un suları gibi
ayrı ayrı kıyıları düşürüp
ayırды bizi

Sen karşı kıyıda
çarşaf çarşaf kederler giymiş
fisiltılı sahil,
bense taammüden
göklerin terkisine çıkmış
boğazlı kırlangıç

Şimdi derler ki;
kırlangıç,
kırlangıç gibi yaşayan bir kuş
ve kıvrak bir uçuştur, lakin
kimse bilmez
rüzgâra tutulmuş kırlangıcın hafifliğini

MEFEDRİN

Tayların içi pis değil o bulanık bilim
Benim de babam öldü
Bir İlhan bir Berk öldü
Bir reddi miras gibi kaldım uzayda

Yakalanmış mektuplarda kaza süsü
Seza olmak akıllara ve gönle
Uçkun yaz şarkıları için belki
Dibacesi ağzında bir mevsim
Birkaç film anısına yalnızlık
Kelebek serpintisi

Yüzsüz şiirler yazmak öğrenmem gereken
Ne çok şey üstüne gökyüzü anıları
Öd seçilmiş bir av sense avcı
Mahkeme ağaçlarına karışan yolda
Papatya soykırımı aşk
Bir İstanbul halidir dolmuşlarda illüstrasyon
İyi yağmurlar dokuz beyitte şah ve mat
Rapunzel'in memeleri kaplar geceyi
İstanbul bavulu hazır reddi cennet
Siyah kuş pisliği rüyalarda şans
Piyango düzgün bir kumar özünde tekin
Düşler eskimez mi dersin
Eskicilere anlat bunu sen

Ah Dilan her şiire yazık edilmiş
Walter Benjamin'in esrarı üzerine
Notları altında hece yalan sözlüğü
Ten kokusu geçici ya düşmek
Dekreşendo acı provasına yetiştiğim güzel
Jaude Meydanı gökyüzü kitaplığı
Gelmezsen yakacağım kendimi!

Meryem COŞKUNCA**MÜZİK, AŞK, UYKU VE ŞARAP**

Dururum, o sıvı sessizliğinde çıplak bir akşamın
Dört düşlemektir yaşamak, tedirgin evler gibi
Müzik, aşk, uyku ve şarap
Sözler uğultulu, iç acılar köşe başlarında
Yalnız senin koynuna girer, iştirilenler
O ölmüş sesler, kara üzüm bağlarında
Ben birdim işte, o ölü çan seslerinde
Dedim, ancak böyle uzanırım adına
Sen dört olup, dört yana dağılırken hem de
Müzik, aşk, uyku ve şarap
Dedim, ben dört olsaydım eğer
En fazla ayakları baştan aşağı kazınmış bir masa
Dört ayağım da müzik, aşk, uyku ve şarap
Hepimiz terlerdik bu yüzden, başlar ağır yük
En çok da ölümüz...
Toprak altında ağrıyan yanlarımızı okşarken
Bir sen kalırdın kumlardan öte, o da dört!
Kürek sallarken atmayan nabızlara
Müzik, aşk, uyku ve şarap

OCAKTA EV

bir ipek mendil gibi
yırtılıyor ocakta ateş
üstünde kara çaydanlık, isten
ve suyu mercimeğin
çocuğun dizlerinde kedi, çıtırtısında ateşin
uyuklayan dudağında
mırıltılı bir masal dedenin
duvarda titrek gölgesiyle bir çifte, boynu bükük
kıydığı kecliğe tavşana
yas tutar gibi

evin tavanını tutan kalasta
solgun bir gül gibi duruyor mu
kanı Ahmet'in, bilinmez
(keserken kucağına düşen ağaçtı)
başında boncuksuz tülbendiyle Ayşe'nin
gözleri doluyor hala yansınca rüyasına
gölgesi kalasın

böyle, böyle dilsiz hazırlanıyor
bahara bir ev

Cihat ALBAYRAK**KARANLIK ODA**

şeker amca diyor çocuklar dayıma
koşuyorlar görünce sokağın karşısında
tedbirli adam, cebinde taşıyor mutluluğunu
elifba öğretti, çıraktım fotoğrafçıda
abdest aldım, şehitler çeşmesinin suyuyla
eşlik ettim, ikindiden sonra bir duaya
helva dağıttım her cuma
bereket versin dedim
tebessüm eden müşteriye
'gene bekleriz' diyordum dayım
giden hoşsohbet olunca
sefer taslarında sıcak selamlar taşıdım
evden dükkâna

usta bir çocuktum
fotoğrafçıya çırak olduğumda

negatifleri kesiyordum, karanlık odada
allah'ın isimlerini ezberletiyordu dayım
şöyle soruyordum; 'dayı, kaç kişidir Allah?'

sıkılınca kaçtım
gittim arkadaşlarımla
okul bahçesinde maça
bisikletimin tekerine süs aldım ilk haftalığım
bant kokusuna âşık oldum, defter kâğıdına
kitaplarımı ciltlerken karar verdim okumaya
okudum ve küçük adam oldum

ellerinden öptüm ve
hoşça kal dedim çocukluğuma

İbrahim OLUKLU

Burada ortalama kavramı, “vasat” anlamında değil, “ortam, toplamdan çıkarılan sonuç” anlamında kullanılacaktır.

Her çalışma alanının ortalaması var bu anlamda. Birkaç örnekle açıklamak gerekir:

Bizim tarihimizde asker kimlikle dâhiler çoktur. Bilge Kağan, Osman Bey, Fatih, Yavuz, Kanuni, Mustafa Kemal... bunlardan bazılarıdır.

Tarihimizde de şair kimlikli dâhiler çoktur. Fuzuli, Baki, Nef'i, Nedim, Nazım Hikmet... bunlardan ilk aklımıza gelenler.

Askerlik ve şiir alanlarımız böyle; ama felsefe alanımız, matematik alanımız, fizik alanımız, kimya alanımız, tıp alanımız, biyoloji alanımız... böyle değil. Bu alanlarda, süreklilik içinde birbirine eklenen dâhi kimlikli insanımız, var olan değerleri tartışmaya açmaz bu bakış, yok.

Böyle olmasının nedenleri var. Askerlik alanımız, tarih içinde hep önemli olmuştur. Yaşadığımız olaylar bu oluşumu hep zorunlu kılmıştır. Toplum, toplumsal bilincimiz bu zorunluluğa göre şekillenmiştir. Askerlerin yaşam ortamları iyi olduğundan, koşulları iyi olduğundan insanlar çocuklarını askerlik alanına yönlendirmiş, o alanın bilgisini beslemişlerdir.

Bu alanın bilgisi yazılı olanın dışında da taşınmıştır geleceğe. Toplumun bilince bir karşılık bulan alan bilgisi, sözlü olarak da taşınmıştır.

Şairlik alanımız da böyledir. Toplumun ve bireyin konularını yaygın biçimde anlatmak şiirle olduğundan, bunun başka nedenleri de vardır, insanımız şairlik alanına yönelmiştir. Şairlik alanının bilgisi yaygın olduğundan insanlar o alana yönelmiştir. “Bizde üç kişiden biri şairdir” sözü bile, bu anlamda maddi bir temeli işaret etmektedir.

Bu alanın bilgisi de hem kayıtlara geçirilerek hem de toplumun bilincinde taşınmıştır geleceğe.

Felsefe alanının bilgisi, matematik alanının... bilgisi askerlik ve şairlik alanını bilgisi gibi dolaşmamıştır insanlar arasında. Sürdürülen hayatta kolay kolay çoğaltılamamıştır o alanların bilgisi.

“Eleştiri ortalaması” nasıl bir seyir izlemiştir bu yürüyüş içinde?

Eleştiri tarihimiz hakkında; matematik, fizik, kimya alanları kadar bile bilgi yoktur kaynaklar tarandığında. Daha doğrusu eleştiri yazısı bile yoktur XIX. yüzyıla gelinceye kadar.

Günümüze gelindiğinde eleştirinin ortalaması açısından durum yine değişmemiştir.

Öncelikle şunun belirtilmesi gerekir: “Beni eleştirdi” sözüne nasıl bir anlam yüklüyorsak, eleştirinin toplumsal ortamda bu yoldan yürüdüğünü anlamamız gerekir. Halk bireyinin bu bilgiyi kuşaktan kuşağa aktardığını unutmamalıyız.

Şair bireyi de bundan ayrı tutmamalıyız. O da eleştiriye bu anlamda kavramaktadır. Şairlerin, şair kimliklerini öne çıkardıktan sonra, “eleştirilen” adını almaktan kaçınarak eleştiri yazmaları da buna dayalıdır. Onların “deneme”ye yakın durarak yazmaları da

BAMBAŞKA BİR İKLİM

Oysa ne çok özlerim düşünde bir kırığı
Sarıp sarmalamayı ay ışığında
Bittiğim son toprağa gömülmem de bu yüzden

Her an yeşiliyle küstü yaprak
Şehre zevkten ve kederden
Ansızın tanrıya layık harfler geçti ağzımdan
Dökülen yüzüne baktım ki yanı başındaymış sır
Perdemden dünyaya çekildiğim kadar üzseydim
gökyüzünü
Suratımda seher saklardım kim bilir

Birden yıldıza benzedi zamanın
Sonra yazmak istedim sonsuz kıpırtının tenimdeki
ömrüyle
Hepten bağırarakken uğultular duyuldu
Susunca da ben anladım
Belli ki zaman taze

Bir aynada köreldim şimdi
Hangi iklim yağar beni üşümeyen
Ne zamanımdan ödün var
Ne de hayat kullanılmamış
Oysa hangi atlası yol sorduysam
Yaşamak merakımdan.

bundandır. Çünkü eleştiri bir başkanın yaratisi üzerine edilen bir sözdür. Şair birey de şiirini dokunulmaz görmekte, “kutsal söz” düzeyinde değerlendirmektedir. Yarati sahibi, eleştirel sözü “beni eleştirdi” anlamında kavıyor bu nedenle ve eleştiriye bilinçaltından başlayarak reddediyor. Şairlerin kitaplarının kapaklarına veya içine eleştirel sözü değil, “övcü sözü” almalarını bile buna bağlamak mümkün. Romancının, öykücünün, denemecinin; sinemacının; ressamın eleştirilen aramadığını; ama şairlerin bu konuda ısrarla eleştirilen aradığını düşündüğümüzde, söylenmek istenen daha kolay anlaşılır.

Eleştirinin ortalaması bu ortamda oluşmaktadır. Büyük yayınevlerinin eleştiri dizisi yok. Diğer yayınevleri para almadan eleştiri kitabı basmıyor. Devlet eleştiri sözünü duyunca sopasını çekiyor. Şair, eleştirel sözü “övgü sözü” olarak değerlendiriyor. Yazdığınız eleştiri, toplumsal ve bireysel anlamında karşılığını bulmuyor. Eleştirel söz, “beni eleştirdi” anlamında algılanıyor. Eleştirilenliğin sorumluluğunu yüklenmekten kaçınan şair; yazılanları okumadan, okusa okuduklarını yazısına koyduğu dipnotlarda anar veya bir iki sözle de olsa değerlendirir, “bir varlık gösteremedi” sözüyle çerçevesiyor.

Romanımız Halit Ziya Uşaklıgil’den sonra, hikâyemiz Ömer Seyfettin’den sonra, denememiz Nurullah Ataç’tan sonra, şiirimiz Nazım Hikmet’ten sonra nasıl “bir varlık gösterdiyse” eleştirimiz de Namık Kemal’den sonra o kadar “varlık göstermiştir.”

YAKIN

Bir anlamı olmak zorunda değil
Yeniden şiire başlıyorsam
Öylesine hoşnut dudaklarımdan
Yalnızlığın bomboş salonlarında

Eski çağların ağına takılmadan
Dikiyorum gözümü yağmur bulutlarına
Bir taş ocağında köpekler ağlıyor
Dünyadan siliniyor baktığım nesne

Çocukluğum mumdan bir ağaca tünemiş
Çatlamış resimlerde ölçülü tebessümler
Diş etleri elleri giysisi alev
Nakşediyor belleğime en sıcak gülü

İşim gücüm yıldızlara tırmanmak
Bir şeye adanmamış saatlerde
Hava yangın
Buharlaşmaya başlıyorum solgun yerimden
Şehirde kimse yok
Bildiğim dili iyi kötü konuşan

Bende senin mutsuzluğundan ayrılmaz bir şeyler var
İnanmıyorum en gösterişli sevincine
Üst üste sigara yakıyorum
Her fırsatta koşup deniz kapılarına

Çünkü ben kargaşanın kendisiyim
Kendi fırlattığı oklarla yaralı
İsmi konulamayacak biçimsiz hayvan
Sabaha dek kızdırıyorum vücudumu

Haritalarda yolumu kaybederek
Mola veriyorum terkedilmiş hanlarda
Kalbimde gümüş bir leke
Sayıklıyorum heybetli yenilgimi

Yalnızlık fazla uzaklaşmış olamaz
Sıcak külleri var ömür boyu bir çiçeğin, nerede
soluklansak.

SU

su beliriyor , kafatasıma sığmayan su
açıyor kırık dökük katlanan kalemleri
boyun eğen eğri ayaklarıyla
altı noktalı bastonlar gibi
dağılan mürekkepleri
boğulmaya hazır bir deniz artık

suvarıyor yanlarını
satır aralarını, anlam sıraları
kontrol noktaları oluşturuyor
üst baş aramaları yapıyor
vızıltılı arılarla
kan kusturan anıları

*böylece duyuluyor dişsiz damağın sesi
görünüyor gökyüzünde sallanan tanrının kolyesi*

**

kemiklerinde hamile kadın gölgesi. su.
elleri mağaraları yokluyor
duvarlar örüyor, barajlar yıkıyor
topraktan insana ulanan köprülerde
insandan insana taşan klavyelerde
kıvılcımladığı arabellek korkusu

***

yankısı: sahipsiz
eylemi: söylenen şarkı
kesilmiş hayatı: kendi ekseninde dönen kollarıyla
koyaladığı su, kovalandığı su, kovanla(n)dığı su
bileğinde her daim bozulmuş bir saat
sütten kesilmiş ağrı.

su

24 Mart 2013

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Produksiyon	: İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oğuz, Halim Çiftçi.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Garanti Bankası Mudanya şubesi (1050) Hesap No: 6989317 IBAN: TR 35 0006 2001 0500 0006 9893 17
Yayın Adresi	: İncirdibi Sok. Baysan Sitesi No 6 C Blok D. 7 Güzelyalı – BURSA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)		
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

